

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

GUIA PER A L'AVALUACIÓ DE L'ACTIVITAT DE RECERCA DELS DEPARTAMENTS

Juliol 2019

Generalitat
de Catalunya

eqar

ISO 9001
ISO 27001

Els continguts d'aquesta obra estan subjectes a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial.

La llicència completa es pot consultar a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya

Carrer dels Vergós, 36-42, 08017 Barcelona

www.aqu.cat

Guia aprovada per la Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes el 15 de juliol de 2019

Quarta edició: juliol de 2019

SUMARI

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1. Objectiu de la guia	5
1.2. Marc normatiu	6
2. ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ DE L'AVALUACIÓ	7
2.1. Comissions d'avaluació	7
2.2. El procés d'avaluació	8
2.3. El procés de recurs	13
3. DIMENSIONS I ESTÀNDARDS D'AVALUACIÓ	14
3.1. Dimensions	14
3.2. Estàndards	16
3.3. Escala de classificació	17
4. RESULTAT DE L'AVALUACIÓ	19
4.1. Informe final	19
4.2. Segells i certificats	19
4.3. Efectes de l'avaluació	20
5. SEGUIMENT I MILLORA CONTINUADA	21
6. REFERÈNCIES	22
7. ANNEXOS	23
ANNEX I. CONDICIONS DEL MANDAT / TERMS OF REFERENCE	23
ANNEX II. FORMAT DEL MODEL D'AUTOINFORME	25
ANNEX III. INDICADORS QUE S'HAN DE SUBMINISTRAR AL CAER	28
ANNEX IV. PROPOSTA DE PROGRAMA DE VISITA	33
ANNEX V. FORMAT DEL MODEL D'INFORME EXTERN	34
ANNEX VI. PROCÉS D'APROVACIÓ DE LA GUIA	37

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objectiu de la guia

L'objectiu d'aquesta guia és la d'establir un procés i uns criteris per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments o estructures organitzatives de recerca comparables. Aquesta ha de permetre l'avaluació completa de l'activitat de recerca d'una universitat com a resultat de l'agregació de l'avaluació individual dels seus departaments. El propòsit a llarg termini d'aquestes avaluacions, que s'haurien de portar a terme de manera periòdica, és enfortir la universitat com a organització de recerca d'alt nivell internacional.

Els **objectius** concrets de l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments són:

- Ser un instrument de millora de la política de recerca de cada universitat i, potencialment, contribuir a la seva estratègia i a les activitats de planificació.
- Permetre conèixer la tipologia de la recerca que es fa a la universitat i els reptes que afronta, i avaluar-ne la qualitat i la potencialitat.
- Identificar les àrees i els entorns de recerca, tot diferenciant entre:
 - **On es duu a terme recerca de més alt nivell internacional**, per definir condicions per al seu desenvolupament continu.
 - **Quines són les àrees que tenen potencial per desenvolupar-se cap al nivell més alt de recerca internacional**, per tal de determinar què és necessari per assegurar aquest desenvolupament.
 - **Quines són les àrees menys competitives internacionalment i nacionalment**, on manca un evident potencial de desenvolupament.
- **Promoure processos i canvis** envers els objectius de la universitat en l'àmbit de la recerca.
- **Identificar possibles sinergies** entre la recerca que es desenvolupa a diferents departaments d'una mateixa universitat.

L'avaluació ha de considerar la naturalesa diversa de la recerca:

- **Descobriment:** fa referència a la recerca en el seu sentit tradicional. Això inclou l'assoliment i la descoberta de coneixement per mitjà de recerca original.
- **Integració:** fa referència a un treball que busca interpretar, dibuixar conjuntament i aportar nou coneixement per donar suport a la recerca original. A més, la integració implica realitzar connexions entre disciplines, cosa que situa les especialitats en un context més ampli i destaca dades de manera reveladora, sovint també formant no-especialistes.
- **Aplicació:** fa referència a la utilització de coneixement professional al servei dels interessos d'una comunitat més àmplia. Aquesta mena d'activitat de recerca es plasma en activitats on la teoria i la pràctica interactuen vivament, i l'una ajuda a renovar l'altra.

- **Formació d'investigadors:** fa referència a la implicació del departament en les obligacions de formació de grau i postgrau.

1.2. Marc normatiu

La Llei 15/2015 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya estableix que la finalitat d'AQU Catalunya és promoure i garantir la qualitat de l'educació superior. Entre altres objectius, la llei esmenta l'assegurament extern de la qualitat de la recerca.

En el cas concret dels departaments universitaris, a diferència del que passa amb les titulacions, no existeix cap regulació específica que sol·liciti ni marqui directrius sobre l'avaluació d'aquesta activitat. Per tant, es tracta d'una avaluació voluntària que, més enllà de les propostes de millora que se'n derivin, tindrà les repercussions que pugui establir el sol·licitant.

2. ORGANITZACIÓ I PLANIFICACIÓ DE L'AVALUACIÓ

2.1. Comissions d'avaluació

Per portar a terme l'avaluació, intervenen les comissions següents:

2.1.1. El comitè d'avaluació interna (CAI)

L'òrgan competent de la unitat avaluada ha de constituir un comitè d'avaluació interna (CAI) responsable d'elaborar l'autoinforme d'avaluació i la resta de documentació necessària per a la visita del comitè extern. És convenient que al comitè d'avaluació interna hi hagi una mostra representativa dels membres del departament especialment actius en recerca.

Es recomana que la universitat designi un interlocutor tècnic amb AQU Catalunya per a tota la durada del procés.

Un cop rebut l'informe extern, el comitè d'avaluació interna podrà aportar-hi comentaris si aquest conté errades materials i, posteriorment, podrà interposar recurs si així ho considera, d'acord amb el que s'estableix al punt 2.3 d'aquesta mateixa guia.

2.1.2. Els comitès d'avaluació externa de la recerca (CAER)

La comissió competent d'AQU Catalunya selecciona, forma i nomena un comitè d'avaluació extern de la recerca (CAER) per a cada departament.

El CAER analitza l'autoinforme i elabora un informe d'avaluació previ; fa la visita i emet l'informe de visita que es trametrà a la comissió competent d'AQU Catalunya.

Tots els membres del CAER han de signar les condicions del mandat (*terms of reference*), tal com s'adjunta al annex I d'aquesta guia, i el compromís d'imparcialitat i confidencialitat, d'acord amb el codi ètic d'AQU Catalunya.

Cada CAER, generalment, està compost per cinc membres amb el perfil següent:

- **Presidència:** màxim rang acadèmic i de l'àmbit disciplinari del departament que s'ha d'avaluar; membre actiu d'una universitat o d'un centre de recerca internacional de prestigi (o equivalent); experiència internacional de recerca (director o coordinador de projectes internacionals o equivalents); experiència en avaluació de la recerca (preferiblement de caràcter institucional).
- **Vocal 1:** màxim rang acadèmic i de l'àmbit disciplinari del departament que s'ha d'avaluar (subàmbit disciplinari complementari a la presidència); membre actiu d'una universitat o d'un centre de recerca internacional o nacional de prestigi; experiència internacional de recerca (projectes internacionals); experiència en avaluació de la recerca (preferiblement de caràcter institucional o en projectes).

- **Vocals 2 i 3 (perfil complementari):** alt rang de recerca de l'àmbit disciplinari del departament que s'ha d'avaluar; membre actiu d'una institució de recerca de prestigi internacional; alta experiència en transferència de coneixement; experiència internacional de gestió de la recerca; coneixedor de les polítiques internacionals de recerca; experiència en avaluació i assessorament de plans i polítiques de recerca.
- **Secretari tècnic:** expert en avaluació institucional, especialment en la dimensió investigadora; membre del personal tècnic d'AQU Catalunya o membre col·laborador de les comissions d'avaluació de l'Agència.

Cal assegurar que els experts cobreixin al màxim les àrees de recerca del departament.

Tot seguint el criteri de transparència, la composició i els currículum dels membres del CAER es publicaran al web d'AQU Catalunya.

2.1.2. La Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes (CAIP)

La Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes (CAIP) és la responsable, entre altres coses, de seleccionar i nomenar els membres dels CAER que duren a terme les visites externes, tot garantint la independència, l'objectivitat, l'absència de conflicte d'interessos i el compromís ètic i de confidencialitat. També té la responsabilitat d'emetre l'informe final d'avaluació una vegada rebut l'informe de visita per part de cada CAER.

La CAIP es compon dels membres següents:

1. La presidència.
2. Fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària de Catalunya.
3. Fins a sis persones de reconegut mèrit acadèmic o professional de la comunitat universitària internacional.
4. Una persona secretària, nomenada per la presidència de la CAIP, que ha de ser personal d'AQU Catalunya.

Tot seguint el criteri de transparència, la composició i el currículum dels membres de la CAIP es publicaran al web d'AQU Catalunya.

2.2. El procés d'avaluació

2.2.1. Descripció del procés d'avaluació

Pel que fa a l'abast de l'avaluació, la unitat estructural d'avaluació ha de ser un departament universitari. Es considera el departament com l'agrupació de les persones que en formen part.

L'avaluació, que ha de fer referència a un període d'anàlisi dels darrers cinc anys, ha de tenir com a referent el context internacional de la disciplina avaluada.

El procediment d'avaluació combina la perspectiva interna i l'externa, i es gestiona segons el patró temporal i de responsabilitats següent:

- 1) **Elaboració del compromís d'avaluació.** AQU Catalunya i el departament objecte d'avaluació acorden les condicions per dur a terme l'avaluació. Cal signar un document que formalitzi l'avaluació. El compromís s'ha de formalitzar un any abans de la visita.
- 2) **Tramesa de la metodologia i les dades per a l'avaluació:** AQU Catalunya tramet a la unitat avaluada la metodologia i els indicadors necessaris per fer l'avaluació. La tramesa s'ha de fer un any abans de la visita.
- 3) **Selecció, formació i nomenament dels avaluadors externs.** AQU Catalunya selecciona, forma i nomena els membres del comitè extern, i pacta les condicions de l'avaluació, d'acord amb les condicions del mandat de l'annex I d'aquesta guia. El nomenament del comitè extern s'ha d'haver fet sis mesos abans de la visita.
- 4) **Elaboració de l'autoinforme:** L'òrgan competent de la unitat avaluada ha de constituir un comitè d'avaluació interna (CAI) responsable d'elaborar l'autoinforme d'avaluació i la resta de documentació necessària per a la visita del comitè extern. És convenient que al comitè d'avaluació interna hi hagi una mostra representativa dels membres del departament especialment actius en recerca. L'autoinforme s'ha d'ajustar al format de l'annex II d'aquesta guia, i ha d'incloure els indicadors que s'assenyalen a l'annex III. La unitat avaluada tramet l'autoinforme a AQU Catalunya per a la seva revisió. Aquesta revisió, prevista generalment a tots els processos d'avaluació, té com a finalitat assegurar la qualitat del document, d'acord amb les instruccions de la guia. En funció d'aquesta revisió, AQU Catalunya decidirà la necessitat que la unitat avaluada completi o millori la informació i valorarà la conveniència de continuar amb el procés. L'autoinforme ha d'estar disponible sis mesos abans de la visita.
- 5) **Tramesa de la documentació al comitè extern i planificació de la visita.** AQU Catalunya ha de fer arribar als membres del comitè extern tota la documentació necessària per a l'avaluació externa (autoinforme, evidències, dades, etc.). Així mateix, ha de planificar conjuntament amb la unitat avaluada les dates en què es durà a terme l'avaluació externa. A més a més, ha d'organitzar-ne la logística i altres aspectes pràctics. La planificació ha d'estar feta dos mesos abans de la visita.
- 6) **Avaluació i visita.** L'avaluació implica l'anàlisi per part del comitè extern de tota la documentació presentada. Els avaluadors faran servir les rúbriques d'aquesta guia exemplificades adequadament. L'objectiu principal de la visita és conèixer in situ la realitat de l'activitat de recerca del departament. Cal contrastar o validar les evidències aportades, detectar controvèrsies o desacords, i obtenir, si escau, noves evidències per

valorar aspectes no considerats a la documentació. El programa de visita pot seguir la proposta de l'annex IV.

- 7) **Informes previs d'avaluació externa.** Dos mesos després de la visita, el comitè extern, d'acord amb l'annex V de la guia, ha de trametre al responsable de la unitat avaluada la proposta d'informe extern per detectar eventuais errades materials a l'informe. Si és el cas, el comitè extern les ha d'esmenar i ha de trametre a AQU Catalunya la versió definitiva de l'informe extern. El termini per rebre l'informe final és de tres mesos després de la visita.
- 8) **Emissió de l'informe, al·legacions.** La CAIP emet l'informe d'avaluació. La institució pot recórrer en el termini de 20 dies a la Comissió d'Apel·lacions d'AQU Catalunya.
- 9) **Publicitat i segells.** AQU Catalunya ha de publicar al portal d'informes d'avaluació l'informe final d'avaluació i, en el cas que el resultat global de l'avaluació hagi estat d'«excel·lent» o «molt bé», la unitat avaluada obtindrà un segell de qualitat i el corresponent certificat. El segell tindrà una validesa màxima de cinc anys.
- 10) **Seguiment i millora continuada.** AQU Catalunya ha de vetllar per les actuacions de seguiment i de millora continuada de la unitat avaluada.

La taula següent sintetitza el procés. Així, s'adopta el moment de la visita com a moment «zero».

Taula 1. Patró temporal per a l'avaluació

AQU

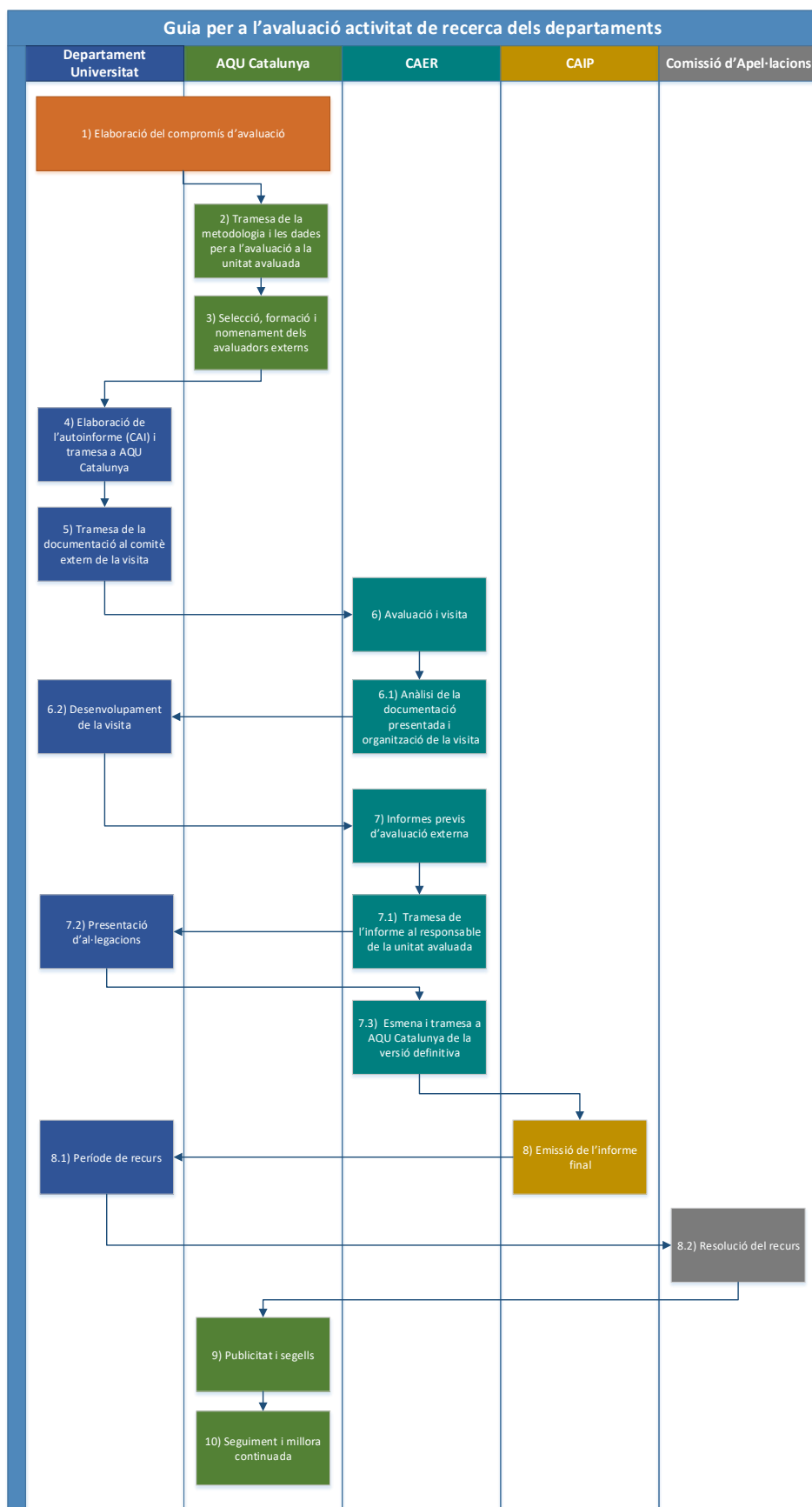
Tasca	Període
Elabora el compromís d'avaluació amb la unitat.	1 any abans visita
Tramet la guia d'avaluació i envia els indicadors.	1 any abans visita
Selecciona, forma i nomena el comitè extern i hi pacta les condicions del mandat (<i>terms of reference</i>).	6 mesos abans visita
Planifica la visita externa d'acord amb la unitat.	2 mesos abans visita
Organitza la logística i altres aspectes pràctics.	
Fa arribar tota la documentació necessària al comitè extern.	
Organitza l'agenda de la visita d'acord amb la unitat que s'ha d'avaluar i el comitè extern.	
Estableix el mecanisme per resoldre eventuais apel·lacions i determina la valoració final.	4 mesos després visita
Publica l'informe d'avaluació.	
Fa el seguiment del procés d'avaluació i de les millores.	

Departament

Tasca	Període
Elabora el compromís d'avaluació amb AQU Catalunya.	1 any abans visita
Elabora l'autoinforme i la documentació.	6 mesos abans visita
Tramet l'autoinforme i la resta de documentació a AQU.	2 mesos abans visita
Planifica la visita externa d'acord amb AQU.	
Organitza l'agenda de la visita d'acord amb AQU i el comitè extern.	
Aporta comentaris a l'informe extern si conté errades materials.	
Pot presentar recurs, si és el cas.	

Comitè d'avaluació externa (CAER)

Tasca	Període
Analitza l'autoinforme i la resta de documents.	2 mesos abans visita
Coordina la visita externa.	0
Elabora l'informe extern.	2 mesos després visita
Tramet l'informe extern al responsable de la unitat avaluada per detectar possibles errades materials.	
Corregeix eventuais errades materials.	
Envia l'informe extern a AQU.	3 mesos després visita

2.2.2. L'autoinforme

Durant el procés, cal que els departaments elaborin un autoinforme com a material bàsic per a l'avaluació. Aquest autoinforme, que ha de ser elaborat pel CAI, ha de ser públic per a tots els membres del departament i aprovat pel seu màxim òrgan.

Per garantir la qualitat del procés, l'autoinforme ha de seguir el format establert a l'annex II, incloent-hi els indicadors assenyalats a l'annex III de la guia, i ha de ser:

- Complet, rigorós i concret. Ha d'analitzar i valorar els elements considerats clau per a la realitat que es vol analitzar i millorar.
- Basat en evidències.
- Sistemàtic i detallat pel que fa a l'anàlisi de les causes i, per tant, d'allò que és necessari per afrontar les millores.
- Equilibrat, tant en els aspectes positius com en els aspectes que cal millorar.
- Compartit i validat per la comunitat universitària, per tal d'assegurar-ne la representativitat en l'anàlisi.

2.2.3. La visita externa

Part fonamental de l'avaluació és la visita que el CAER duu a terme al departament. La visita ha d'incloure les audiències que siguin necessàries en funció de l'especificitat del departament i del que consideri oportú el CAER a partir de l'estructura de recerca del departament i de l'autoinforme. En qualsevol cas, i de forma general, ha de seguir el patró desenvolupat a l'annex IV. La durada de la visita hauria de ser, preferentment, d'un dia.

Durant el procés, i en concret durant la visita, els integrants del comitè d'avaluació externa de la recerca (CAER) poden demanar als interlocutors dels departaments l'aportació d'informació més detallada si es considera necessària.

El CAER ha d'enviar una versió preliminar de l'informe de visita a la unitat avaluada per esmenar, si és el cas, possibles errades materials. Posteriorment, el CAER trametrà l'informe a la CAIP, que té la responsabilitat d'emetre l'informe final d'avaluació.

2.3. El procés de recurs

Una vegada emès l'informe final per part de la CAIP, la institució pot recórrer en el termini de 20 dies a la Comissió d'Apel·lacions d'AQU Catalunya.

La Comissió d'Apel·lacions ha de resoldre en el termini màxim de 3 mesos.

Una vegada finalitzi aquest procés, bé perquè la institució no ha presentat cap al·legació, bé perquè aquesta al·legació ha estat resolta, l'avaluació es donarà per finalitzada i a aquest efecte es procedirà a difondre'n els resultats tal com es detalla a l'apartat 4 d'aquesta mateixa guia.

3. DIMENSIONS I ESTÀNDARDS D'AVALUACIÓ

3.1. Dimensions

L'avaluació se centrarà en un autoinforme d'avaluació del departament, estructurat en set dimensions, amb un suport important d'indicadors que AQU Catalunya pugui aportar. L'autoinforme ha d'incloure els punts forts i febles de les dimensions avaluades. Per a cadascuna de les dimensions, i sempre que sigui possible i oportú, s'inclouran quatre tipus d'informació:

Descripció de la tasca desenvolupada, que donarà resposta a cada dimensió concreta.

Indicadors del departament, comparant-los amb els d'altres departaments del mateix àmbit o subàmbit del sistema universitari català. Aquestes dades les aportarà AQU Catalunya quan estiguin disponibles a UNEIX, d'acord amb la definició d'àmbits i subàmbits fixada per l'Agència.

Indicadors bibliomètrics del departament, si cal comparats amb altres sistemes globals segons determinin els responsables de la universitat. Aquestes dades les aportarà AQU Catalunya mitjançant les eines de què disposi.¹ Generalment, s'utilitzaran els indicadors següents:

- nombre total de publicacions,
- citacions per publicació,
- índex d'impacte ponderat per àmbit de coneixement,
- col·laboració de les publicacions (internacional, nacional),
- col·laboració de les publicacions (acadèmica, empreses, institucions),
- articles en el percentil més alt (10%) i
- índex *h*.

Indicadors i descripció de les evidències no recollides en els indicadors anteriors i que, per tant, el departament avaluat haurà d'aportar: articles més rellevants, tesis dirigides, projectes competitiu, etc.

Atès que la universitat disposarà dels indicadors abans de fer l'autoinforme, el departament podrà justificar la correcció dels aspectes que puguin presentar diferents interpretacions o errors a l'autoinforme.

Les set dimensions concretes que s'han d'avaluar s'exposen a continuació. En els casos en què s'estableixi, i d'acord amb la institució implicada (per exemple, per diferenciar grups de recerca dins d'un mateix departament), els autoinformes podran incorporar altres dimensions o un desglossament diferenciat de la informació establerta.

a) Context i estructura del departament

- **Trajectòria** de desenvolupament del departament (dades de síntesi)

¹ Per exemple, ISI, Scopus, Google Scholar.

- Entorn docent del departament: ensenyaments, estudiants, titulats (vegeu la taula 1 de l'annex III).
- Professorat i investigadors (vegeu la taula 2 de l'annex III).
- Personal tècnic i d'administració i serveis (vegeu la taula 3 de l'annex III).
- Recursos materials i infraestructures.
- **Estructura**
 - Descripció de l'organització/estructura interna (grups, línies de recerca, investigadors principals, etc.).
- El departament en el **context de la universitat**
 - Percepció del pes i/o la influència institucional.

b) Política de recerca: context d'oportunitats per a la recerca

- **Política institucional de recerca** (escala d'universitat vs. escala de departament): el departament davant de les polítiques de recerca europees, estatals i catalanes.
- Mesures de **captació de nous investigadors** (sèniors, júnors).
- Política de **promoció o estabilització** dels investigadors dels departaments.
- Política de captació d'estudiants de doctorat.
- **Estructura interna** i de gestió del departament per a la recerca
 - L'organització dels «grups» o les línies de recerca (vegeu la taula 4 de l'annex III).
 - Metes i objectius.
 - La gestió de la recerca.

c) Activitat investigadora

- **Ajust** entre potencial i oportunitat de recerca.
- Projectes i convenis finançats (vegeu la taula 5 de l'annex III).
- Activitats de recerca no consolidades en projectes finançats.

d) Productivitat investigadora (vegeu la taula 6 de l'annex III)

- *Outputs* científics: articles, llibres, capítols de llibre, patents, etc.

e) Interacció entre recerca i docència

- Estudis de màster i doctorat vinculats (vegeu la taula 7 de l'annex III).
- Dedicació del professorat a activitats docents com a dada agregada del departament.
- Implicació dels estudiants en les activitats investigadores.
- Connexió de la recerca amb els dissenys curriculars de grau, màster i doctorat.

f) Internacionalització

- Activitat investigadora d'impacte internacional.
- Xarxes i aliances internacionals.
- Congressos o seminaris internacionals organitzats.
- Internacionalització de la plantilla del departament.

g) Prospectiva del departament

Plans de futur en relació amb la política i les oportunitats de recerca.

Recursos humans.

Xarxes i aliances.

El potencial present i futur del departament com a unitat estructural de la universitat.

3.2. Estàndards

Els criteris d'avaluació són els següents:

Productivitat

Fa referència al volum total de producció científica. La quantificació de la producció es fonamentarà en les eines bibliomètriques més adequades a cada àmbit, que permetran calcular la freqüència de citació i l'impacte o bé altres termes rellevants per a la comunitat. La productivitat i el seu impacte es valoraran en relació amb el nombre de professors i d'investigadors que hi ha al departament o a la unitat.

Qualitat (equivalència internacional i capacitat innovadora)

És una mesura d'excel·lència. Es fonamenta en la reputació i la posició de la unitat dins de la comunitat internacional. La qualitat és avaluada sobre la base de l'habilitat del departament per aconseguir i presentar a la comunitat resultats científics destacables. Fa referència a la qualitat de la producció científica i es mesurarà amb la posició relativa de les publicacions originades al departament en cada àrea temàtica.

Rellevància (importància científica, social i socioeconòmica)

És un criteri que inclou la importància científica, tecnològica, clínica, social, cultural i socioeconòmica de l'activitat de recerca, i també la implementació dels resultats de la recerca a la societat.

Vitalitat i capacitat organitzativa

Fa referència a l'habilitat per gestionar i liderar la recerca. És un criteri que tracta sobre els contactes del departament amb la resta del món, la prospectiva, la capacitat de la unitat

d'implementar amb èxit el treball planificat, etc. Això pot incloure possibles canvis en l'orientació de la recerca departamental, com també la flexibilitat i l'habilitat per permetre la formació i la possibilitat de sostenir entorns forts de recerca.

3.3. Escala de classificació

Els avaluadors classificaran els departaments a partir d'una escala de quatre nivells matisada amb una valoració numèrica de 0 a 10, per a cadascun dels criteris esmentats anteriorment, i també de forma global.

Els nivells són els següents:

- **Excel·lent (10-9):** recerca de qualitat excel·lent, publicada i amb un gran impacte, també a escala internacional. La recerca dins d'aquest nivell és clarament una mostra d'originalitat, rellevància i rigor, comparable als millors treballs dins del seu àmbit o subàmbit. Es desenvolupa una contribució significativa o substancial al coneixement, a la teoria, als principis o a la pràctica dins del seu àmbit o subàmbit.
- **Molt bé (8-7):** recerca d'una qualitat prou alta com per atreure l'atenció nacional i internacional. Ha contribuït a l'avenç, o és probable que ho faci, del coneixement, la teoria, els principis o la pràctica en el seu àmbit o subàmbit.
- **Bé (6-5):** bona recerca que atreu principalment l'atenció nacional però que pot tenir potencial a escala internacional, per tal com ja es desenvolupa de forma puntual.
- **Insuficient (menys de 5):** la recerca és insuficient i els seus resultats no han aconseguit una àmplia circulació o no han rebut atenció nacional ni internacional. La contribució al coneixement, a la teoria, als principis o a la pràctica ha estat força limitada. És necessari revisar l'activitat de recerca.

Es presenta la taula de rúbriques següent:

Nivell	Productivitat	Qualitat	Rellevància	Vitalitat i capacitat organitzativa
Excel·lent	El volum de producció científica del departament és excepcional.	El departament es posiciona com un dels més influents a escala mundial en el seu àmbit.	La recerca desenvolupada per la unitat fa una excepcional contribució a la societat.	El departament està excel·lentment equipat, vinculat a grups internacionals i organitzat per a la recerca futura.
Molt bé	El volum de producció científica del departament és molt elevat.	El departament porta a terme una recerca molt bona i reconeguda a escala internacional.	La recerca desenvolupada per la unitat fa una molt bona contribució a la societat.	El departament està molt ben equipat, vinculat a grups internacionals i organitzat per a la recerca futura.

Bé	El volum de producció científica del departament és correcte.	El departament desenvolupa una bona recerca.	La recerca desenvolupada per la unitat fa una bona contribució a la societat.	El departament adopta decisions estratègiques responsables i està correctament preparat per a la recerca futura.
Insuficient	El volum de producció científica del departament és baix.	El departament no aconsegueix resultats de recerca satisfactoris en el seu àmbit.	La recerca desenvolupada per la unitat no aporta cap contribució interessant a la societat.	El departament no està adequadament preparat per a la recerca futura.

4. RESULTAT DE L'AVALUACIÓ

4.1. Informe final

El resultat final de l'avaluació emès per la CAIP, seguint el format inclòs a l'annex v d'aquest document, ha d'incloure una valoració global del conjunt del departament i una valoració parcial sobre cadascuna de les dimensions avaluades, segons la seva consecució, en quatre nivells:

- Excel·lent
- Molt bé
- Bé
- Insuficient

A partir d'aquesta valoració de les dimensions avaluades, a l'informe final emès per la CAIP s'hi ha d'incloure, com a mínim:

1. Descripció del context del departament.
2. Descripció del procediment utilitzat, incloent-hi els experts implicats.
3. Resultats de l'avaluació per a cadascun dels estàndards.
4. Resultat final de l'avaluació.
5. Bones pràctiques detectades.
6. Propostes de millora (recomanacions per a les accions de seguiment).

AQU Catalunya ha de publicar al portal d'informes d'avaluació l'informe final de la unitat avaluada. La publicació de l'informe tindrà lloc una vegada finalitzat tot el procés per part d'AQU Catalunya, incloent-hi la resolució del recurs, si escau.

4.2. Segells i certificats

En cas que l'informe valori l'activitat de recerca dels departaments d'«excel·lent» o «molt bé», s'obtindrà un segell de qualitat i el certificat corresponent. Aquest segell tindrà una validesa màxima de 5 anys, prorrogable per períodes idèntics després de superar un nou procés d'avaluació externa.

Les condicions per al seu ús estan determinades en el document *Segells de qualitat d'AQU Catalunya i condicions per al seu ús*.

Aquests segells es publicaran a la pàgina web de l'Agència.

4.3. Efectes de l'avaluació

L'avaluació global d'«excel·lent» o «molt bé» assegura que el departament desenvolupa una activitat de recerca d'alta qualitat. L'avaluació d'«excel·lent» indica que la qualitat de la recerca desenvolupada és excepcional.

L'avaluació global «bé» indica que el departament desenvolupa una activitat de recerca correcta, però d'inferior qualitat a les anteriors classificacions.

D'altra banda, un informe avaluat com a «insuficient» en l'avaluació de la recerca comporta la impossibilitat de sol·licitar novament l'avaluació fins al cap de 5 anys.

Atès que l'avaluació és voluntària, aquesta tindrà els efectes que la universitat o l'organisme sol·licitant consideri oportuns.

5. SEGUIMENT I MILLORA CONTINUADA

Tal com s'explicita en la directriu corresponent a l'estàndard associat a l'aplicació dels processos d'avaluació (ESG 2.3) (ENQA, 2015):

«L'assegurament extern de la qualitat no acaba amb l'informe dels experts. Aquest informe ofereix una orientació clara per a l'acció institucional. Les agències disposen d'un procés de seguiment sistemàtic per examinar les mesures que aplica la institució. La naturalesa del seguiment dependrà del disseny de l'assegurament extern de la qualitat.»

En coherència amb aquesta assumpció i atenent el resultat de l'avaluació de l'activitat de recerca del departament, l'objectiu d'AQU Catalunya ha de ser el de garantir que la institució s'ocupa d'una manera ràpida dels àmbits susceptibles de millora i que s'afavoreix la capacitat de superació.

La valoració emesa de la recerca del departament tindrà una validesa de 5 anys. El comitè extern, això no obstant, pot proposar modular el termini de validesa en funció del nivell de qualitat de la unitat avaluada. Així, es considera que com més nivell de qualitat més es pot ajornar un posterior procés de seguiment o una nova avaluació.

La CAIP, a partir de la proposta del CAER, prendrà la decisió final sobre la durada del segell i sobre la necessitat d'un procés de seguiment.

En aquest sentit, es mantindrà, sempre que sigui possible, la presència en els successius comitès d'avaluació externa de seguiment o en successives avaluacions d'algun (o alguns) dels avaluadors externs que hagin participat en les avaluacions anteriors, per tal de vetllar per la continuïtat dels criteris d'avaluació emprats.

En cas que la institució porti a terme qualsevol canvi en la naturalesa del departament que pugui afectar l'abast o la validesa de l'avaluació, caldrà que ho notifiqui a AQU Catalunya per tal que avaluï la continuïtat de la validesa de l'avaluació emesa.

La CAIP es reserva el dret de modificar l'abast de l'avaluació, suspendre-la o revocar-la quan:

- Es produeixin canvis que alterin de manera adversa i irreversible les condicions en les quals es va avaluar l'activitat de recerca del departament.
- Es faci un ús inapropiat del certificat.

6. REFERÈNCIES

- Association of Universities in the Netherlands, *et al.* (2014). *Standard Evaluation Protocol 2015-2021: Protocol for Research Assessments in the Netherlands* [en línia]. Voorburg: VSNU, KNAW & NOW. [Consulta: 27 de setembre de 2016]. Disponible a: <<http://www.vsnul.nl/files/documenten/Domeinen/Onderzoek/SEP2015-2021.pdf>>.
- Catalunya. Llei 15/2015, del 21 de juliol, de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, 23 de juliol de 2015, núm. 6919. Disponible a: <<http://portal.dogc.gencat.cat/utisEADOP/PDF/6919/1435962.pdf>>.
- Uppsala University (2011). *Quality and Renewal 2011. An overall evaluation of research at Uppsala University* [en línia]. Uppsala (Suècia): UU. [Consulta: 27 de setembre de 2016]. Disponible a: <<http://uu.divaportal.org/smash/get/diva2:461235/FULLTEXT01.pdf>>.

7. ANNEXOS

ANNEX I. CONDICIONS DEL MANDAT / TERMS OF REFERENCE

AQU Catalunya prescriu les següents condicions al comitè d'avaluació de [unitat de recerca], presidit per [nom del president], per al compliment del mandat.

Avaluació

El mandat consisteix a avaluar la qualitat i la rellevància per a la societat de la recerca duta a terme per [unitat de recerca], així com els seus objectius estratègics i l'equipament de què es disposa per assolir-los. Per fer-ho, heu d'examinar el rendiment de la unitat d'acord amb quatre criteris d'avaluació. Assegureu-vos que l'anàlisi tingui en compte les tendències i els desenvolupaments actuals en la ciència i la societat.

- a. Productivitat
- b. Qualitat (equivalència internacional i capacitat innovadora)
- c. Rellevància (importància científica, social i socioeconòmica)
- d. Vitalitat i capacitat organitzativa

La descripció d'aquests criteris es recull a l'apartat 2.3. de la *Guia per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments*.

Cal que lliureu una avaluació per escrit de cadascun dels criteris i que assigneu a cada unitat de recerca un valor concret (excel·lent, molt bé, bé, insuficient) en cada cas, d'acord amb les directrius de la guia. També us demanem que ens indiqueu propostes de millora. En aquest cas, us demanem que feu servir l'annex III de la guia.

Documentació

La documentació necessària estarà disponible al lloc web segur XX amb una antelació mínima de 4 setmanes a la data de la visita. Els documents han d'incloure, com a mínim:

- ☐ Autoinforme d'avaluació amb apèndixs

Visita

La visita a [unitat de recerca] es durà a terme el [data]. Podeu trobar, adjunt, el programa provisional de la visita. El personal encarregat de les qüestions organitzatives us contactarà per gestionar el viatge i l'allotjament.

Declaració d'imparcialitat

Abans d'iniciar el treball d'avaluació, se us demanarà que signeu una declaració d'imparcialitat on caldrà que declareu que no teniu cap relació econòmica directa amb [unitat de recerca].

Informe d'avaluació

Caldrà que recolliu les vostres consideracions en un informe d'avaluació. Heu d'enviar l'informe preliminar a [unitat de recerca] en un termini màxim de 8 setmanes després de la visita. [Unitat de recerca] revisarà que l'informe no contingui inexactituds. En cas que se n'hi detectin, les haureu de corregir. Posteriorment, haureu d'enviar (la versió corregida de) l'informe d'avaluació al president Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes d'AQU Catalunya (CAIP).

ANNEX II. FORMAT DEL MODEL D'AUTOINFORME

Informe d'autoavaluació de la recerca

Departament:

Universitat:

Composició del comitè intern:

Data i òrgan d'aprovació de l'autoinforme:

1. Context i estructura del departament

En aquest apartat cal fer una descripció de la posició actual del departament en el context de la universitat, i també de la trajectòria de desenvolupament del departament (entorn docent, professorat, investigadors, personal tècnic i d'administració i serveis, recursos). Cal incloure-hi una descripció clara de l'estructura (línies de recerca, grups de recerca, investigadors principals, etc.), de manera que quedi clar al comitè extern «qui és qui» en el departament. [3 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

2. Política de recerca: context d'oportunitats per a la recerca

En aquest apartat cal fer una descripció de la política de recerca del departament (respecte de la política a escala europea, d'universitat...), i també de la seva estructura interna i gestió. Cal descriure la política i les mesures de captació, promoció i estabilització de nous investigadors (sèniors, júnors) i de captació d'estudiants de doctorat. [3 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

3. Activitat investigadora

En aquest apartat cal fer una descripció de l'activitat investigadora del departament, tenint present el potencial i les oportunitats de recerca així com el context internacional. Cal descriure els projectes de recerca i els convenis finançats, i també les activitats de recerca no consolidades en projectes finançats.

[3 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

4. Productivitat investigadora

En aquest apartat cal fer una descripció general de la productivitat investigadora del departament (articles, llibres, patents...) a partir del resum dels *outputs* científics emmarcats en l'àmbit de coneixement que s'escaigui. [3 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

5. Interacció entre recerca i docència

En aquest apartat cal fer una descripció de la interacció entre recerca i docència a partir dels estudis de màster i doctorat vinculats al departament. Cal assenyalar la dedicació, de forma agregada, del professorat i si s'escau, la satisfacció dels estudiants amb les activitats docents en aquests estudis. [2 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

6. Internacionalització

En aquest apartat cal fer una descripció de l'activitat de recerca d'impacte internacional, de les xarxes i aliances internacionals, dels congressos i seminaris internacionals organitzats i de la internacionalització de la plantilla del departament. [2 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

7. Prospectiva del departament

En aquest apartat cal fer una descripció dels plans de futur del departament pel que fa a la política de recerca, els recursos humans i els objectius futurs (oportunitats de recerca, xarxes i aliances...). Feu una referència a les bones pràctiques i les propostes de millora [2 pàgines aprox.]

Indiqueu els punts forts i febles i les propostes de millora.

Justificació:

ANNEX III. INDICADORS QUE S'HAN DE SUBMINISTRAR AL CAER

AQU Catalunya aportarà tots els indicadors que estiguin disponibles mitjançant UNEIX.² La resta hauran de ser aportats pel departament que s'ha d'avaluar.

La presentació de les dades pot ajustar-se en funció del format de sortida dels informes que genera UNEIX.

Taula 1. Context del departament (darrers cinc anys). Estudiants matriculats i titulats en els ensenyaments oficials en què participa el departament

	Matriculats	Titulats
Graus		
—		
—		
Màsters		
—		
—		
Doctorats		
—		
—		

Taula 2. Context del departament (darrers cinc anys). Professorat i investigadors

	Any 1	Any 5
Catedràtic d'universitat o contractat (<i>full professor</i>)		
Titular d'universitat o agregat (<i>associate professor</i>)		
Professor visitant (<i>visiting fellow</i>)		
Altres tipologies de professorat		

² UNEIX: Sistema d'informació d'Universitats i Recerca de Catalunya.

Postdocs		
Estudiants de doctorat		

Nota: La informació inclosa en aquesta taula pot ser ampliada per incloure-hi informació sobre gènere i edat.

Taula 3. Context del departament (darrers cinc anys). Personal tècnic i d'administració i serveis

	Any 1	Any 5
Tècnics de suport a la recerca		
Personal d'administració i serveis		

Nota: La informació inclosa en aquesta taula pot ser ampliada per incloure-hi informació sobre gènere i edat.

Taula 4. Estructura interna del departament per a la recerca (darrer any)

	Personal doctor de plantilla	Personal doctor visitant	Investigadors principals (IP)	Estudiants de doctorat	Altres invest.
Àrees/unitats/seccions departamentals					
—					
Grups de recerca					
—					
Grups de recerca consolidats (SGR)					
—					
Programes/unitats funcionals					
—					

Nota: Es pot fer servir qualsevol de les classificacions proposades (àrees, unitats, grups de recerca, unitats funcionals, etc.).

Taula 5. Projectes, convenis i altres activitats de recerca (darrers cinc anys)

	Departament	
	Nombre	Finançament rebut
Projectes competitius		
- Nacionals		
- Internacionals		

Projectes no competitius		
- Nacionals		
- Internacionals		
Convenis		
Xarxes		
Altres		

Nota: La informació inclosa en aquesta taula pot ser estructurada per àrees i/o per línies de recerca.

Taula 6. Productivitat de la recerca del departament (darrers cinc anys)

	Període avaluat
Publicacions científiques: indicadors bibliomètrics	
- Nombre total de publicacions	
- Citacions per publicació	
- Índex d'impacte ponderat per àmbit de coneixement	
- Col·laboració de les publicacions (internacional, nacional)	
- Col·laboració de les publicacions (acadèmica, empreses, institucions)	
- Articles en el percentil més alt	
- Índex <i>h</i>	
Publicacions científiques: altres indicadors	
- Llibres i monografies	
- Capítols de llibre	
- Articles en revistes de divulgació	
- Contribucions rellevants en congressos d'àmbit nacional	
- Contribucions rellevants en congressos d'àmbit internacional	

– Altres ³	
Resultats i activitats de caire tecnològic, de servei i/o artístic	
– Iniciatives <i>spin-off</i>	
– Llicències (patents, models d'utilitat, registres de secret industrial, programari...)	
– Transferències de coneixement al sector productiu (serveis)	
– Altres ⁴	
Altres resultats de l'activitat del departament	
– Premis i reconeixements aconseguits	
– Participacions dels membres del departament en comitès de gestió de ciència o d'avaluació de programes nacionals	
– Participacions dels membres del departament en comitès de gestió de ciència o d'avaluació de programes internacionals	

Nota: La informació inclosa en aquesta taula pot ser estructurada per àrees i/o per línies de recerca.

Taula 7. Aportacions del departament (darrers cinc anys)

Feu constar les 10 millors aportacions científiques en el període avaluat

Aportació	Descripció
Aportació 1	
Aportació 2	
...	

³ Afegiu línies addicionals per a aquells *outputs* de recerca rellevants en l'àmbit i que no estiguin inclosos en els apartats anteriors (traduccions literàries, edició crítica de textos, informes professionals, etc.).

⁴ Afegiu línies addicionals per a aquells altres resultats i activitats rellevants en l'àmbit i que no estiguin inclosos en els apartats anteriors (exposicions organitzades, obres artístiques, etc.).

Taula 8. Estudis de doctorat (darrers cinc anys)

	Tesis llegides	PDI directors diferents	Estudiants de doctorat universitats estatals	Estudiants de doctorat d'universitats internacionals
Departament*				

* Aquesta informació es pot desglossar en diferents unitats (línies de recerca, grups de recerca, unitats departamentals, etc.).

ANNEX IV. PROPOSTA DE PROGRAMA DE VISITA

Horaris		Activitat
MATÍ	9.00 h-9.30 h	Recepció del CAER per l'equip directiu del departament
	9.30 h-10.30 h	Treball del CAER. Avaluació del departament
		Pausa
	11.00 h-12.30 h	Audiència amb l'equip directiu del departament
		Si cal, audiències amb els principals responsables dels grups (2 o 3 persones per grup)
		Si cal, audiència amb alguns dels membres del personal (titulars i no titulars)
		Treball del CAER/Valoració de les evidències
DINAR		Dinar de treball del CAER
		Treball del CAER
TARDA	15.00 h-16.00 h	Si cal, audiència amb les parts interessades del departament
		Si cal, audiència amb el responsable de les finances del departament
		Conclusions preliminars de l'avaluació del departament

ANNEX V. FORMAT DEL MODEL D'INFORME EXTERN

Informe d'avaluació externa de l'activitat de recerca del departament

Departament:

Universitat:

Composició del comitè extern:

Data:

1. Presentació

En aquest apartat cal presentar el context del departament, l'objectiu de l'informe, el procediment utilitzat, etc.

2. Valoració global

En aquest apartat cal emetre una valoració global de la gestió i els resultats de recerca desenvolupats al departament.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5
Justificació:			

3. Productivitat de la recerca

En aquest apartat cal fer una valoració sobre el volum total de producció científica, en relació amb el nombre d'investigadors que hi ha al departament i amb l'àmbit de coneixement.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5

Justificació:

4. Qualitat de la recerca

En aquest apartat cal fer una valoració sobre la reputació, la posició i l'impacte del departament en el context internacional.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5
Justificació:			

5. Rellevància de la recerca

En aquest apartat cal fer una valoració sobre la importància científica, tecnològica, clínica, social, cultural i socioeconòmica de la recerca desenvolupada al departament, i també sobre la implementació dels resultats a la societat.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5
Justificació:			

6. Vitalitat i capacitat organitzativa

En aquest apartat cal fer una valoració sobre l'habilitat per liderar i gestionar la recerca per part del departament.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5
Justificació:			

7. Plans de futur, bones pràctiques i propostes de millora

En aquest apartat cal fer una valoració sobre els plans de futur previstos, possible potencial i direccions que es recomana que prengui la recerca. Cal remarcar si es veuen potencialitats inusuals i oportunitats úniques. A més, també convé anotar les activitats amb un potencial futur insuficient i amb possibilitats limitades.

Cal fer una referència a les bones pràctiques i les propostes de millora observades.

☐ Excel·lent	☐ Molt bé	☐ Bé	☐ Insuficient
☐ 10 ☐ 9	☐ 8 ☐ 7	☐ 6 ☐ 5	☐ <5

Justificació:

ANNEX VI. PROCÉS D'APROVACIÓ DE LA GUIA

- La primera edició de la *Guia per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments* (pla pilot) va ser aprovada per la Comissió d'Avaluació de la Qualitat, en la sessió de 22 de desembre de 2014.
- La guia es va presentar a la comissió de Vicerectors de Qualitat, en la sessió de 15 d'abril de 2015,
- La segona edició de la *Guia per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments* va ser aprovada per la Comissió d'Avaluació de la Qualitat, en la sessió de 3 de novembre de 2015.
- La tercera edició de la *Guia per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments* va ser aprovada per la Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes, en la sessió de 10 d'octubre de 2016.
- La quarta edició de la *Guia per a l'avaluació de l'activitat de recerca dels departaments* va ser aprovada per la Comissió d'Avaluació Institucional i de Programes, en la sessió de 15 de juliol de 2019

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

www.aqu.cat

@aquacatalunya